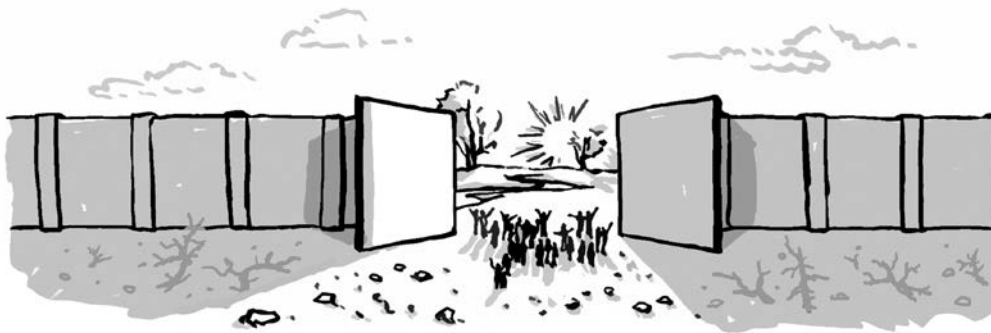

DZIEŃ WOLNOŚCI

SOBOTA (PO POŁUDNIU) — 13 lipca

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Wj 16,16-18; 20,8-11; Pwt 5,12-15; Mt 12,9-13; Kpł 25,1-7.

TEKST PAMIĘCIOWY: „Ponadto rzekł im: **Sabat jest ustanowiony dla człowieka, a nie człowiek dla sabatu**” (Mk 2,27).

Ustanowienie soboty przez Boga było ostatnim aktem tygodnia stworzenia. Ktoś powiedział, że siódmego dnia Bóg nie tylko odpoczął, ale stworzył odpoczynek jako integralną część sposobu istnienia świata. Sobota była pokazem tego, jak zostaliśmy stworzeni do więzi z Bogiem i sobą nawzajem.

Tak więc nie jest zaskakujące to, że sobota, jako jedno z przykazań w planie Boga wobec Jego ludu, została uwypuklona już na początku istnienia Izraela jako narodu. Miała ona odgrywać istotną rolę w życiu Izraelitów.

Gdy mówimy o sobocie, często rozmowa schodzi dość szybko na to, jak należy ją świętować — czego nie wolno robić w tym czasie, a co robić należy. Jakkolwiek jest to ważne, musimy zrozumieć całościową rolę, jaką sobota ma odgrywać w świecie i życiu wierzących jako symbol Bożej łaski i szczodrości.

Jezus powiedział, że sobota została stworzona dla całej ludzkości. Gdy naprawdę *pamiętamy o dniu sobotnim*, zmienia nas to każdego dnia tygodnia, a ponadto sobota — jak pokazał Jezus — może być środkiem służącym niesieniu błogosławieństwa innym ludziom.

Po pokoleniach żyjących w niewoli, upodleniu i ucisku Bóg pragnął podźwignąć swój wyzwolony lud, wskazując Izraelitom lepszy sposób życia i dając im prawa mające stać na straży porządku w ich nowym społeczeństwie. Jednym z pierwszych etapów tego procesu była pewna praktyczna i pouczająca lekcja pogładowa.

W ciągu czterdziestu lat pobytu na pustyni określony rytm życia — widzialny dowód Bożej szczodrości i praktycznej niesamolubności — miał się stać częścią kultury izraelskiego społeczeństwa. A był on związany z manną — pokarmem, który pojawiał się rankiem na ziemi wokół obozu Izraelitów.

Przeczytaj Wj 16,16-18. Jak myślisz, jakie znaczenie ma określona miara manny na osobę podana w tych wersetach?

W 2 Kor 8,10-15 Paweł nawiązuje do tej historii jako przykładu tego, jak powinni żyć chrześcijanie: „W obecnym czasie niech wasz nadmiar wyrówna ich niedostatek, by i ich nadmiar służył na pokrycie waszego niedostatku, ażeby była równość” (2 Kor 8,14).

Lekcją dla Izraelitów i dla nas jest to, że Bóg szczerze zaopatruje swój lud i całe stworzenie. Gdybyśmy zużywali tylko to, czego potrzebujemy, a resztą dzielili się z potrzebującymi, nikt nie cierpiałby niedostatku. Mając tylko tyle, ile wystarczało na jeden dzień, Izraelici musieli ufać Bogu, iż zatroszczy się o nich następnego dnia. Ludzie, którzy doświadczyli ucisku jak Izraelici w niewoli, skupiają się na swoim własnym przetrwaniu, ale Bóg chciał ich nauczyć życia polegającego na ufności, szczodrości i dzieleniu się swoimi dobrami z innymi.

Ale był też inny, szczególny wymiar tej praktyki związanej z manną. Każdego szóstego dnia tygodnia — i tylko tego dnia — Izraelici mieli zebrać podwójną porcję manny, tak by wystarczyło jej także na sobotę. Szczegółne zaopatrzenie na sobotę stało się dodatkowym sposobem uczenia ich ufności wobec Pana, iż On zatroszczy się o ich potrzeby. Ta dodatkowa porcja manny — przejaw łaskawości Boga — umożliwiała im radowanie się w pełni odpoczynkiem, jaki Bóg obiecał im siódmego dnia tygodnia.

Co możemy zrobić w piątek, by pełniej cieszyć się tym, co Bóg oferuje nam w sobotę?

Przeczytaj Wj 20,8-11 i Pwt 5,12-15. Jak te dwie wersje czwartego przykazania dekalogu uzupełniają się nawzajem?

Pamiętanie jest ważną częścią więzi, którą Bóg pragnie zacieśniać ze swoim ludem — więzi opartej na fakcie, iż On jest naszym Stwórcą i Odkupicielem. Obie role Boga występują w dwóch wersjach czwartego przykazania dekalogu i w ten sposób ściśle wiążą się z sobotą i jej świętowaniem.

Opuściwszy kraj, w którym oddawano cześć wielu fałszywym bogom, Izraelici potrzebowali przypomnienia prawdy o prawdziwym Bogu — Stwórcy. Sobota była najważniejszym elementem tego przypomnienia, a podkreślał to tygodniowy cykl dostarczania manny z podwójną porcją zbieraną szóstego dnia tygodnia — wyraźny przykład stwórczej mocy Boga. W wersji czwartego przykazania dekalogu w 20. rozdziale *Księgi Wyjścia* Bóg został wyraźnie przedstawiony jako Stwórca.

Natomiast Jego ratunek, odkupienie i zbawienie są istotą czwartego przykazania dekalogu zawartego w 5. rozdziale *Księgi Powtórzonego Prawa*. Jego ratunek, odkupienie i zbawienie to historia, którą Izraelici mieli regularnie opowiadać — mogli ją wiązać w szczególnie sposób z każdym dniem sobotnim. Ich pierwszą taką historią było fizyczne wyzwolenie z niewoli egipskiej, ale w miarę jak wzrastało ich zrozumienie Boga i Jego zbawienia, sobota miała się stać cotygodniowym symbolem i świętem duchowego zbawienia.

Oba te powody świętowania soboty miały na celu przywrócenie więzi między Bogiem i Jego ludem:

— „Nadałem im również moje sabaty, aby były znakami między mną a nimi, aby wiedzieli, że Ja, Pan, jestem tym, który ich uświęca” (Ez 20,12).

Jak zauważyliśmy, zawsze chodziło o więcej niż tylko o tę jedną grupę ludzi. Na fundamencie tej więzi mieli oni założyć nowego rodzaju społeczeństwo, a to miało się stać następnie błogosławieństwem dla całego świata.

„To dlatego Jahwe, twój Bóg, kazał ci zachowywać święty dzień szabat” (Pwt 5,15 BKR). Zachowując sobotę jako sposób upamiętnienia i uczczenia zarówno stworzenia, jak i odkupienia, możemy wzrastać w naszej więzi nie tylko z Panem, ale także z innymi ludźmi. Bóg jest dla nas łaskawy, a więc my mamy być łaskawi także dla innych ludzi.

W jaki sposób świętowanie soboty powinno uczynić nas ludźmi lepszymi oraz bardziej uprzejmymi, troskliwymi i współczującymi?

Już choćby pobieżne przeczytanie dziesięciorga przykazań w 20. rozdziale *Księgi Wyjścia* i 5. rozdziale *Księgi Powtórzonego Prawa* pozwala zauważyć, że czwarte przykazanie jest najdłuższe i najbardziej szczegółowe. Podczas gdy niektóre inne przykazania dekalogu zostały przekazane w zaledwie dwóch słowach, czwarte Boże przykazanie zawiera wyjaśnienie, dając odpowiedzi, *dla- czego, jak oraz kto* dotyczące *pamiętania* o dniu sobotnim.

Przeczytaj Wj 20,8-11. Co mówi to przykazanie o sługach, obcych przybyszach, a nawet zwierzętach i co to oznacza?

Istotne, jeśli chodzi o szczegóły dotyczące soboty, jest skupienie uwagi na innych. Współczesny adwentystyczny teolog Sigve K. Tonstad stwierdził, że tego rodzaju przykazanie jest czymś wyjątkowym we wszystkich kulturach świata. Według niego przykazanie sobotnie „ustawia priorytety od dołu do góry, a nie od góry do dołu, zważając na najsłabszych i najbardziej bezbronnych członków społeczeństwa. Ci, którzy najbardziej potrzebują odpoczynku — niewolnicy, obcy przybysze i zwierzęta juczne — zostali specjalnie wymienieni. Odpoczynek siódmego dnia tygodnia sprzyja tym najmniej uprzywilejowanym, a nawet niemym zwierzętom”¹.

Przykazanie kładzie nacisk na to, że z dnia sobotniego mają korzystać wszyscy. W świetle soboty wszyscy jesteśmy równi. Jeśli w dni powszednie jesteś pracodawcą, to w sobotę nie masz prawa zmuszać swoich pracowników do pracy. Jest tak dlatego, że Bóg dał dzień odpoczynku także im. Jeśli jesteś pracownikiem, a nawet niewolnikiem, to sobota przypomina ci, że zostałeś stworzony przez Boga tak samo jak twój pracodawca czy pan, i Bóg zaprasza cię, byś świętował ten fakt, spędzając siódmy dzień tygodnia inaczej niż dni powszednie. Nawet ci spoza ludu świętującego sobotę — „obcy przybysz, który mieszka w twoich bramach” (Wj 20,10) — mają korzystać z dobrodziejstw szabatu.

Taki pogląd był istotną zmianą perspektywy dla Izraelitów, którzy zachowali jeszcze w pamięci swoje doświadczenie zniewolenia i marginalizacji w Egipcie. Teraz, gdy mieli osiąść w nowym kraju, Bóg nie życzył sobie, by przejęli zwyczaje swoich dotychczasowych ciemniejszych. Obok szczegółowych przepisów mających kierować ich społeczeństwem, dał im (a także nam) cotygodniowe mocne przypomnienie, że wszyscy ludzie są równi wobec Boga.

Jak możesz się dzielić prawdą o sobocie w swojej społeczności, aby inni jej członkowie mogli korzystać z tego, że świętujesz ten dzień?

¹ Sigve K. Tonstad, *The Lost Meaning of the Seventh Day*, Berrien Springs 2009, s. 126-127.

Choć pierwotne postrzeganie soboty i jej przestrzeganie było powszechne, obejmując wszystkich ludzi, to jednak szabat stał się czymś zupełnie innym dla wielu przywódców religijnych w czasach Jezusa. Zamiast być dniem wolności i równości, sobota została zdeformowana przez ludzką tradycję, reguły i ograniczenia. Podczas swego pobytu na ziemi Jezus występował przeciwko tym wypaczeniom soboty, zwłaszcza gdy były narzucane przez przywódców religijnych innym ludziom.

Ciekawe jest to, że Jezus obnażał wypaczenia dotyczące soboty, dokonując szeregu uzdrowień w tym dniu. Wydaje się, że celowo dokonywał cudów w sobotę zamiast w inne dni tygodnia, by wskazać coś bardzo istotnego w funkcji szabatu. W takich przypadkach Jezus komentował tego rodzaju sytuacje, iż stosowne jest uzdrawianie w dzień sobotni, ale faryzeusze wykorzystywały Jego stwierdzenia jako wymówkę, by knuć spiski przeciwko Niemu i usprawiedliwić swoje mordercze zamiary wobec Niego.

Przeczytaj w Mt 12,9-13; Mk 1,21-26; 3,1-6; J 9,1-16 historie uzdrowień dokonanych przez Jezusa w sobotę. Co jest najważniejsze w tych zdarzeniach?

Jezus potwierdził, że sobota jest ważna. Musimy wyznaczyć granice strzegące soboty, aby traktować ją jako szczególny czas i okazję do cotygodniowego rozwoju w łączności z Bogiem, bliskimi, Kościołem i społeczeństwem. Świętowanie soboty nie powinno być egoistyczne, czyli skupione na nas samych. Jezus powiedział:

— „Wolno jest spełnić w szabat dobry uczynek” (Mt 12,12 BKR).

Wielu członków Kościoła czyni dużo dobrego, troszcząc się o innych ludzi. Jednak wielu z nas czuje, że powinniśmy w znacznie większym stopniu pomagać potrzebującym. Wiemy, że Bóg troszczy się o tych, którzy są zranieni, uciskani czy zapomniani, a więc i my powinniśmy troszczyć się o nich. Ponieważ w sobotę jesteśmy wolni od naszej powszedniej pracy i problemów powszedniego dnia, możemy skupić się na potrzebach innych, co jest jednym ze sposobów właściwego zachowywania szabatu: „Według czwartego przykazania sobota została poświęcona na odpoczynek i nabożeństwo. Wszelkie świeckie zajęcia należy odłożyć, ale czyny miłosierdzia i dobroczynności są zgodne z zamiarem Pana. (...). Niesienie ulgi cierpiącym i pocieszanie smutnych to służba miłości przynosząca chwałę świętemu Bożemu dniowi”¹.

Co czynisz w sobotę dla dobra innych?

¹ Ellen G. White, *Służba dobroczynna*, Warszawa 2015, s. 65-66.

Jak zauważyliśmy, sobota była nieodłączną i cykliczną częścią życia narodu izraelskiego. Ale zasada odpoczynku sobotniego obowiązywała nie tylko w cyklu tygodniowym. Dotyczyła także szczególnego odpoczynku co siedem lat, którego punktem kulminacyjnym był rok jubileuszowy, to jest pięćdziesiąty rok następujący po siedmiu cyklach siedmioletnich.

Przeczytaj Kpł 25,1-7. Co szczególnego jest w tych przepisach? W jaki sposób mógłbyś uwzględnić tego rodzaju zasadę w swoim życiu i swojej pracy?

Rok szabatowy pozwalał na to, by ziemia uprawna odpoczęła. Było to w tamtych czasach wyjątkowe podejście do uprawy roli, a jego mądrość została potwierdzona na przestrzeni wieków.

Rok szabatowy miał też istotne znaczenie dla niewolników (zob. Wj 21,1-11). Gdyby zdarzyło się tak, iż Izraelita zadłużył się i musiał się zaprzedać w niewolę, w roku szabatowym powinien być uwolniony. Podobnie należało umorzyć długi z końcem siódmego roku (zob. Pwt 15,1-11).

Podobnie jak odżywianie się manną zsyłaną przez Boga na pustyni, tak i nieobsiewanie pól co siedem lat było ze strony Izraelitów dowodem zaufania Bogu, iż zatroszczy się o nich, dając im szczególnie obfite plony w szóstym roku, tak iż zapasy wystarczą wraz z tym, co ziemia urodzi sama z siebie w roku szabatowym. Wyzwolenie niewolników i umorzenie długów było przejawem miłosierdzia, ale także zaufania do Boga, który troszczy się o potrzeby ludzi. W pewnym sensie Izraelici musieli się nauczyć, że nie muszą uciskać innych, aby zabezpieczyć swój byt.

Zasady i wzorce dotyczące odpoczynku sobotniego miały być ściśle powiązane ze strukturą izraelskiego społeczeństwa jako całości. Podobnie współcześnie zachowywanie soboty powinno być rodzajem duchowego zdyscyplinowania, które wpływa na nas i zmienia nas we wszystkich dniach tygodnia. W praktycznym sensie sobota jest jednym ze sposobów spełniania polecenia Jezusa, by szukać najpierw Jego królestwa:

— „Ojciec wasz niebieski wie, że tego wszystkiego potrzebujecie. (...) wszystko inne będzie wam dodane” (Mt 6,32-33).

Jak świętowanie soboty powinno wpływać na twoje życie podczas powszednich dni tygodnia? Gdybyś od niedzieli do piątku był chciwy, samolubny i obojętny na potrzeby innych, jaki sens miałoby to, że usiłowałbyś nie być taką osobą w sobotę? (Czy to w ogóle możliwe, byś był taki w sobotę, jeśli byłbyś inny w pozostałe sześć dni tygodnia?)

DO DALSZEGO STUDIUM

„Jezus oświadczył, że dzieło przynoszenia ulgi strapionym pozostaje w zgodzie z prawem szabatu, a także z dziełem aniołów Bożych, którzy stale wędrują między niebem a ziemią, by służyć cierpiącej ludzkości.

(...). Ludzie także mają w tym dniu pewne prace do wykonania. Potrzeby życiowe muszą być zaspokajane, należy troszczyć się o chorych i potrzebujących. Przestrzeganie szabatu nie zwolni od winy, jeśli ktoś odmówi w tym dniu niesienia pomocy cierpiącemu. Dzień świętego Bożego odpoczynku ustanowiony był dla człowieka i zawarty w nim akt miłosierdzia pozostaje w doskonałej harmonii z intencją jego powstania. Bóg nie chce, aby stworzone przez Niego istoty choćby przez chwilę znosiły ból, któremu można ulżyć w dniu sobotnim lub w każdym innym”¹.

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. W jaki sposób doświadczyłeś odpoczynku sobotniego jako przejawu twojego zaufania do Boga? Czy miałeś w swoim życiu doświadczenie podobne do manny, gdy Bóg troszczył się o ciebie w odpowiedzi na twoje zaufanie do Niego? Jeśli tak, podziel się tym z klasą i powiedz, czego się wtedy nauczyłeś.

2. Jak zauważyliśmy, w czwartym przykazaniu dekalogu w Wj 20,8-11 i Pwt 5,12-15 Bóg podkreślił różne aspekty soboty. Jaki aspekt soboty najbardziej cenisz?

3. Wspólnie w klasie (lub indywidualnie) zastanówcie się, w jaki sposób możecie dzielić się ze społeczeństwem błogosławieństwami soboty.

4. W jaki sposób sobota zmienia twoje życie? Czy w innych sprawach w twoim życiu wzorce i zasady związane z sobotą powinny wywierać większy wpływ?

PODSUMOWANIE

Bóg dał ludziom sobotę, by pamiętali o stworzeniu i odkupieniu, ale dar ten zawiera także wiele praktycznych dobrodziejstw. Uczy nas ufać, że Bóg troszczy się o nas. Uczy nas praktycznej równości między ludźmi, a także jako rodzaj duchowego zdyscyplinowania pozytywnie zmienia nasze więzi. Jezus wskazał swój ideał soboty, uzdrawiając chorych w tym dniu i nauczając, że jest to dzień działania dla dobra potrzebujących.

¹ Ellen G. White, *Życie Jezusa*, Warszawa 2018, wyd. XVI, s. 148-149. Przeczytaj także środkową część rozdziału *Od Morza Czerwonego do Synaju*, w: taż, *Wybrańcy Boga*, Warszawa 2018, wyd. II, s. 211-213; rozdział *Sobota*, w: taż, *Życie Jezusa*, s. 205-211; rozdział *The Social Conscience of the Seventh Day*, w: Sigve K. Tonstad, *The Lost Meaning of the Seventh Day*, Berrien Springs 2009, s. 125-143.